

BAGGRUNDSVIDEN TIL 7. DECEMBER

Kors

De førkristne kors

De ældste korssymboler, som man kender til, stammer fra Babylon (nuværende Irak) og er næsten 5.000 år gamle. Korset har overvejende været et religiøst symbol, som har været brugt i forskellige versioner i fx egyptisk religion.

Alt efter hvilken type kors, der er tale om, har korsets betydning forskudt sig. Nogle kors vægter fx frugtbarhed og solens bevægelse, andre de fire verdenshjørner og hele jorden. Men fælles for alle korsene er den horisontale (guddommelige) og vertikale (jordiske) dimension, der mødes.

Med kristendommen ændrede korsets betydning sig radikalt. Jesus blev korsfæstet og døde, og kristne tog korset til sig som et symbol på hans offer og lidelse. Korset blev dermed både et symbol på døden, men også direkte et symbol på Gud, da kristendommen jo hævder, at Jesus var Gud.

Latinsk kors

Det mest udbredte kors, det latinske kors, bliver brugt over hele verden. Man kender det latinske kors som et universelt kristent symbol fra det 4. århundrede.

Chi Rho kors

Før det latinske kors blev udbredt, brugte kristne bl.a. Chi Rho korset for at vise, at de var kristne og troede på fortællingerne om Jesus Kristus. Chi Rho korset består af de to første bogstaver i ordet Χριστός som betyder kristus på græsk. Chi Rho korset er derfor også et Kristus-monogram. Et monogram er en sammensat figur, der oftest består af flere sammenslyngede bogstaver, der skal symbolisere et navn eller en titel. Monogrammet kan ofte være kombineret med andre symboler som tal, kroner eller kors.

Hjulkors eller solkors

Et andet udbredt kors i de danske kirker er hjulkorset. Korset kender vi i Danmark helt tilbage fra bronzealderen - fx fra Solvognen fra Odsherred. Disse kors kalder man for solkors, fordi de repræsenterede solen og dens vandring over himmelbuen.

I en kristen kontekst kalder man dette kors for et hjulkors. Det findes i rigtig mange danske kirker fordi man, i katolsk tid, brugte hjulkorset som et indvielseskors. Når man skulle indvie en ny kirke, skete det bl.a. ved, at der blev strøget helligt vand på kirken. Der, hvor vandet ramte muren, troede man, at helligkraften sad fast, og man markerede disse steder ved at male et hjulkors.

Dagmarkorset

Vi har også et kors fra vores lokalområde, Dagmarkorset, som er kendt i hele Danmark. I modsætning til de andre kors er Dagmarkorset et konkret korssmykke, som siden har fået en korsform opkaldt efter sig. Dagmarkorset blev fundet i 1683 i en af de kongelige grave i Skt. Bendts Kirke i Ringsted. Da korset i 1695 blev indleveret til Det Kongelige Kunstkammer opstod den tradition, at korset havde tilhørt den folkekære dronning Dagmar, der blev gift med kong Valdemar Sejr og døde i 1212.

Dagmarkorset er sandsynligvis et byzantinsk kors fra 1000-tallet. Korset er udført af guld og dekoreret med emalje. På forsiden ses den korsfæstede Jesus. På bagsiden er den opstandne Kristus med henholdsvis Jomfru Maria og Johannes Døbereren på hver side. Over og under Kristus er to uidentificerede byzantinske helgener afbilledet.

DEN 7. DECEMBER

Læs dagens kapitel.

Sæt klistermærke for dagen op på plakaten og personen: Annas morfar Poul.

Chi Rho korset som symbol

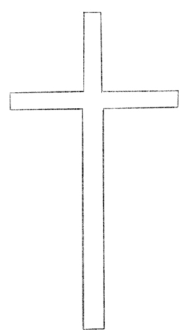
Anna har fået en halskæde af sin morfar med et Chi Rho kors som vedhæng.

Fortæl eleverne om Chi Rho korsets symbolske betydning og lad dem tegne symboler med deres egne forbogstaver. Tegn på A4-papir eller pap og hæng dem op i klassen.

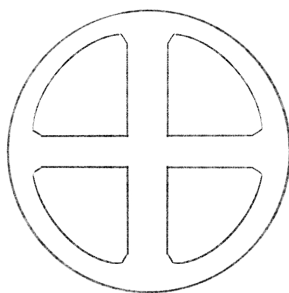
I kan få hjælp ved at kigge på Annas halskæde på kopiark 10. På Annas kors har hendes morfar lavet et ur nederst på korset, men det er der normalt ikke på et Chi Rho kors.

Chi Rho symbolet er et Jesus-symbol eller et Kristus-symbol og er et af de ældste kristne symboler, man kender til. Det var i brug flere århundreder før korset blev taget i brug som symbol. Symbolet er græsk og kommer fra de to første bogstaver i ordet $\chi\rho\iota\sigma\tau\acute{o}\varsigma$ som betyder Kristus på græsk. Chi Rho symbolet er også et Kristus-monogram. Et monogram er en sammensat figur, der oftest består af flere sammenslyngede bogstaver, der skal symbolisere et navn eller en titel. Monogrammet kan ofte være kombineret med andre symboler som tal, kroner eller kors.

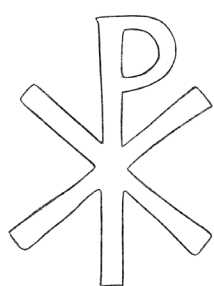
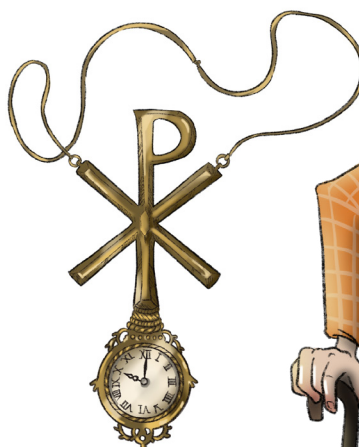
I kan evt. også tale om, at de kongelige i dag har deres egne monogrammer som deres personlige symbol.

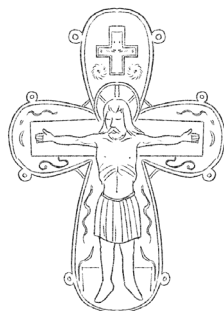
Latinsk kors

Hjulkors/solkors

Chi Rho kors

Dagmarskors

